

11. วัดคู้งกระถิน

วัดคู้งกระถิน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๑ ตำบลคู้งน้ำวน อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ถนนสายคู้งกระถิน - คู้งน้ำวน อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๔ ไร่เศษ วัดคู้งกระถิน เป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัดราชบุรีวัดหนึ่ง สร้างขึ้นในสมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด สันนิษฐานว่า ก่อตั้ง ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ในปีพุทธศักราช ๒๔๐๙ นับจนถึงปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นเวลา ๑๕๐ ปี ได้มีเจ้าอาวาสพอที่จะค้นประวัติได้ จำนวน ๗ รูป ดังต่อไปนี้

๑. หลวงพ้อม่วง
๒. พระอาจารย์โต
๓. พระมหาผล
๔. อาจารย์ชัย
๕. พระครูปัญญารัตโนภาส
๖. พระอธิการประลอง ทินนปาโล

วัดคู้งกระถินเป็นวัดเก่าแก่ที่ค่อนข้างจะขาดการพัฒนาแต่โบราณ โบสถ์ วิหาร และศาลาต่างๆ จึงอยู่ในสภาพทรุดโทรมยากแก่การบูรณปฏิสังขรณ์ ดังนั้นเมื่อท่านพระปลัดปฐมธมมปาโล ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดคู้งกระถินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เห็นว่า สภาพโดยทั่วไปของวัด อาทิ กุฏิสงฆ์ ศาลาต่างๆ มีความเก่าแก่และชำรุดทรุดโทรมหมดสภาพ ไม่เหมาะที่จะประกอบ ศาสนพิธีต่างๆ ท่านจึงได้ดำเนินการปรับปรุง และก่อสร้างขึ้นใหม่ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน ดังนี้

- ๑) ศาลาการเปรียญ ๑ หลัง
- ๒) ศาลาเอนกประสงค์ ๑ หลัง
- ๓) เตาอบ ๑ หลัง
- ๔) ห้องน้ำห้องส้วม ๖ หลัง
- ๕) โรงครัว ๑ หลัง
- ๖) กุฏิสงฆ์ ๒ ชั้น ๑ หลัง

และนอกจากนี้ เนื่องด้วยสภาพอุโบสถหลังเก่า ซึ่งสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นอันมาก ยากต่อการบูรณปฏิสังขรณ์ให้ติดสภาพเดิมได้

ท่านปลัดปฐมธมมปาโล เจ้าอาวาสจึงได้ปรารถนาที่จะทำการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ขึ้น เพื่อใช้ประกอบสังฆกรรม แต่การดำเนินการก่อสร้างจำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก ทางวัดจึงต้องใช้เวลา รวบรวมเงินทุนเป็นระยะๆ เพื่อจะได้นำมาดำเนินการก่อสร้างต่อไป จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ ท่านพลเอกชัยณรงค์ หนูนักคดี รองผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพระบรมพระพุทธรูปศาสนา ท่านจึงได้เป็นประธานทอดกฐินสามัคคี ซึ่งได้ปัจจัยจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคร่วมสร้างอุโบสถในครั้งแรกเป็นจำนวนเงิน ๒,๘๐๐,๐๐๐ บาทเศษ โดยถือว่าเป็นต้นทุนใหญ่ในการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่นี้ และทั้งนี้ทางวัดยังได้รับอุปถัมภ์ที่ดินจาก พันเอกคำรณ ตนะวิไลซึ่งได้มีจิตศรัทธาถวายที่ดินจำนวน ๑ ไร่

๑ งาน เพื่อใช้เป็นสถานที่สร้างอุโบสถหลังใหม่ต่อไป ทั้งนี้รวมที่ดินของผู้ใหญ่เจริญ หนูนภักดี บิดาของท่านพลเอกชัยณรงค์ หนูนภักดี ซึ่งได้ถวายให้แก่วัดคู้งกระถินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒

สำหรับการดำเนินการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่นี้ทางวัดได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยมีพลเอก ชัยณรงค์ หนูนภักดี เป็นประธานในพิธี และตลอดระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมาด้วยแรงศรัทธาอันแรงกล้า ประกอบกับความตั้งใจ อย่างมั่นคงกับ ผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายที่ได้ร่วมบริจาคทรัพย์และชักชวนคนอื่นๆ ให้ได้มีส่วนร่วมในการก่อสร้างอุโบสถ ทำให้อุโบสถดำเนินการก่อสร้างได้สำเร็จเร็วมากโดยใช้เวลาเพียง ๒ ปี โดยงบประมาณในการก่อสร้างประมาณ ๑๒ ล้านบาทเศษ และได้จัดงานผูกพัทธสีมา – ปิดทองฝังลูกนิมิตขึ้น ในวันที่ ๑๓ – ๑๑ กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

รายงานสถานการณ์

วัดคู้งกระถิน ตั้งอยู่ระหว่างริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองกับถนนสายคู้งกระถิน – คู้งน้ำวน อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองราชบุรีประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จากภาพโดยรวมรูปแบบของอาคารต่างๆ ค่อนข้างเก่า ขาดการบูรณะดูแลอย่างทั่วถึง ภายในบริเวณวัดพบอุโบสถเก่าสภาพทรุดโทรมมากจนเงินจะพังเมื่อพิจารณาจากรูปแบบศิลปกรรมโดยภาพรวมจากลักษณะของหน้าบันเป็นศิลปะแบบจีนผสมกับศิลปะไทย โดยช่อฟ้าปั้นเป็นเศียรนาค ส่วนหน้าบันเป็นทรงสามเหลี่ยมหน้าจั่วตัดเรียบตรงกลางปั้นเป็นลายนูนรูปมังกรคู่ประคองแจกันทรงสูงปั้นลายดอกพุดตาล กรอบโดยรอบซุ้มร่องลึกเล่นระดับสองชั้น ลวดลายโดยรอบกรอบสามเหลี่ยมหน้าจั่วปั้นเป็นลายนูนต่ำ ชายคามุงกระเบื้องโดยรอบทำเสาค้ำชายคา ทรงแปดเหลี่ยมย่อมุม ด้านบนฐานบัวหงายหัวเสาเป็นฐานแปดเหลี่ยม ซุ้มร่องลดระดับเป็นเอวคอด จำนวนเสา ด้านข้างแปดต้น เสาด้านหน้าหกต้น หน้าต่างด้านซ้ายและขวาด้านละห้าช่อง ด้านหลังทำเป็นประตูสองช่อง ด้านหน้าทำเป็นประตูใหญ่หนึ่งช่องอุโบสถหลังนี้มีรูปแบบตามอย่างของศิลปะไทยสมัยรัชกาลที่ ๓ หันหน้าเข้าหาแม่น้ำแม่กลอง หันหลังให้ฝั่งถนน โดยรอบอุโบสถทำเป็นกำแพงเตี้ยๆ สูงประมาณ ๑ เมตร ตรงกลางด้านหน้าทำเป็นเดินเชื่อมกันระหว่างทำน้ำกับอุโบสถทำซุ้มประตูทางเข้าด้านหน้าได้คานซุ้มประตูปั้นตัวอักษรนูนต่ำเขียนว่า พ.ศ. ๒๔๖๙

อุโบสถหลังใหม่ตั้งถัดออกไปทางฝั่งซ้ายมือ เมื่อมองมาจากฝั่งแม่น้ำ สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ส่วนอุโบสถหลังเก่าทางวัดได้ทำเรื่องแจ้งไปที่กรมศิลปากรให้มาทำการสำรวจและทำการบูรณะ แต่ยังไม่มีความคืบหน้า

กุฏิสงฆ์ ๒ ชั้น สร้างเมื่อท่านพระปลัด ปฐม ธรรมปาโล เป็นเจ้าอาวาส

สภาพอุโบสถหลังเก่า รูปแบบทางสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ ๓

สภาพความชำรุดของกำแพงแก้วโดยรอบอุโบสถหลังเก่า

ด้านหลังอุโบสถหลังเก่า สถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ ๓

หน้าบันอุโบสถปั้นปูนนูนต่ำ รูปแบบผสมผสานศิลปะไทยและศิลปะแบบจีน

ซุ้มประตูทางเข้าสู่อุโบสถในแนวกำแพงแก้วโดยรอบอุโบสถใต้คานซุ้มประตู ปั้นประตูเป็นตัวอักษรต่ำ
เขียนว่าพ.ศ. ๒๔๖๙ ทางเชื่อมระหว่างศาลาทำน้ำกับซุ้มประตูทางเข้าและอุโบสถ